

PRAMEŇ

MESAČNÍK MICHALOVSKO - KOŠICKEJ PRAVOSLÁVNEJ EPARCHIE

Svätí Otcovia o význame Christovho vzkriesenia

Dnes nastalo spasenie sveta, sveta viditeľného i neviditeľného. Christos vstal z mŕtvych, vstaňte s Ním i vy; Christos prebýva vo Svojej sláve, aj vy sa povzneste; Christos vstal z hrobu, oslobodte sa od hriechu; otvára sa rajská brána, je zničená smrť, starý Adam bol pochovaný, nový povstáva. Nastala Pascha, Pascha Hospodinová! A ešte raz v česť Svätej Trojice volám: nastala Pascha! Je to náš sviatok sviatkov a slávnosť slávnosti; prevyšuje všetky sviatky, dokonca aj sviatky samotného Christa, o toľko, o koľko slnko prevyšuje hviezdy.

Sv. Gregor Teológ

Dnes sa Christovým vzkriesením otvorilo peklo, zem sa obnovuje krstom katechumenov, nebesá sa otvárajú Duchom Svätým. Otvorené peklo navracia mŕtvých, obnovená zem plodí vzkriesených, otvorené nebo prijíma tých, ktorí do neho vstupujú. Peklo vážňov vracia nahor, zem pochovaných posiela do neba, nebo predstavuje Bohu tých, ktorých prijalo.

Nadišiel náš vyúžiený, spasiteľný sviatok, deň vzkriesenia nášho Hospodina Isusa Christa. Tento sviatok je zárukou pokoja, prameňom zmierenia, víťazstvom nad nepriateľmi, zničením smrti a diablovej záhuby. Dnes sa ľudia spojili s anjelmi a prinášajú Bohu piesne chvály spolu s netelesnými silami. Dnes Boh zboril pekelnú bránu a zničil samotnú tvár smrti. Prečo vravím tvár smrti? Lebo zmenil dokonca meno smrti - teraz sa už nenazýva smrťou, ale utišením a spánkom.

Sv. Ambrozij Mediolanský

V jednej z najvzácnejších kapitol Nového Zákona vyslovuje sv. apoštol Pavol, ktorý hovorí o vzkriesení Hospodina nášho Isusa Christa, veľmi zaujímavé a rozhodné stanovisko: „Ak Christos nebol vzkriesený, tak je prázdne naše kázanie, a prázdna je i naša viera, a potom aj my sme tu len ako falošní svedkovia Boží., ... Lebo, ak niet vzkriesenia z mŕtvych, nevstal z mŕtvych ani Christos. Ale, ak Christos nebol vzkriesený, daromná je naša viera..., - píše sv. apoštol Pavol veriacim v Korinte, - Ale, ak len v tomto živote máme nádej v Christa, tak sme najubohejší zo všetkých ľudí“ (por. 1 Kor 15, 13 - 19).

Grécky metropolita Daniel kaisarijský vo svojej knihe - „Oslávený Isus Christos“ píše o praktických dôsledkoch vzkriesenia Isusa Christa a zároveň vysvetľuje učenie apoštola Pavla: „Keby Christos nevstal z mŕtvych, všetko Jeho učenie by bolo falošné a nedôveryhodné... Raz Christos povedal: „Zborte

z mŕtvych, márne je naše kázanie, márna je naša viera, falošné je naše svedectvo a nezmyselná naša svätosť...“ Bolo by zvláštne počúvať toto slovo beznádeje, ak by nebolo učenia sv. Jána Teológa, na ktoré nás obracia aj metropolita Daniel. Sv. Ján Teológ usilovne všetkých vyzýva: „Deti moje, zostávajte v ňom (Christovi), aby sme mali dôveru, keď sa zjaví, a neboli Ním zahanbení pri Jeho príchode“ (1 Jn 2, 28), a ďalej: „Milovaní, ... vieme, že keď sa zjaví Hospodin, budeme Jemu

podobní, lebo Ho uvidíme takého aký je“ (1 Jn 3, 2).

Keď počujeme tieto slová najmilšieho učeníka Hospodinovho a sme svedkami Christovho vzkriesenia, stávame sa tými „najšťastnejšími ľuďmi“ pod slnkom, lebo, ako hovorí metropolita Daniel, „máme v osobe Christa toho najvernejšieho priateľa“, v Christovi máme n e o m y l n é h o sprievodcu, ktorý nás vedie po

Christos Voskrese!

tento chrám, a Ja ho za tri dni postavím“ (Jn 2, 19), a na inom mieste hovorí: „Ja som vzkriesenie a život“ (Jn 11, 25). Ak by tieto slová, ktoré povedal Hospodin neboli pravdivé, alebo by ich nedokázal naplniť, akú dôveru by malo Jeho ďalšie učenie?“

Metropolita Daniel sa sústreďuje na veľmi zásadné miesto v učení sv. Pavla, ktoré hovorí: „Ak by Christos nevstal z mŕtvych, kresťania sa nemôžu spoľahnúť ani na základ svojej viery. Ak nie je prázdny Christov hrob, kresťanská viera je tým najprázdnejším a najnedôveryhodnejším klamstvom. V takomto prípade naša viera v nesmrteľnosť duše a večnosť nemá žiadnu oporu... Ak Christos nevstal

stránkach božských slov“, „žijeme jedinečný život, ktorý sa v tomto svete oplatí žiť“, „máme výnimočnú výsadu hlásať Christa ukrižovaného a vzkrieseného“ a „máme tú najslávnejšiu nádej, že jedného dňa „budeme navždy s Hospodinom““ (por. Sol 4, 17).

Nech nám všetkým v deň sviatku svätej Paschy zažiarí Christos, aby sme mohli všetci uzrieť slávu Jeho tajomného vzkriesenia, ktoré sa, ako hovorí sv. Simeon Nový Teológ, deje i v každom z nás, pokiaľ si to sami prajeme.

**Nech vždy znejú víťazné slová
- Christos Voskrese!**

**Zosnul metropolita Nikolaj
(Smisko)**

13. marca 2011, po ťažkom boji s rakovinou, zosnul vo veku 75 rokov metropolita Amissosu, Vysokopreosviatený Nikolaj, predstaviteľ Americkej Karpatoruskej Pravoslávnej Eparchie v USA.

Vladyka Nikolaj sa narodil 23. februára 1936 v rodine rusínskych emigrantov, Anny (Totin) a Andreja Smiska, ktorých predkovia do USA emigrovali z Podkarpatských obcí Kalník a Ivanovce. Po ukončení Duchovného Seminára Christa Spasiteľa bol v r. 1959 vysvätený na diakona a následne na kňaza. Jeho prvou farnosťou bola farnosť sv. Petra a Pavla v Windber, v Pensylvánii. Neskôr pokračoval v štúdiách na Teologickej Akadémii na Chalki. V tomto období mu bola patriarchom konštantínopolským zverená starostlivosť o slovanských veriacich v Istanbule. Nejaký čas strávil aj na sv. Hore Athos. Po návrate do USA pokračoval vo vedeckej práci na Pittsburskej Univerzite a spravoval farnosť v Homer City a New Yorku.

13. marca 1983 prijal biskupské svätenie a bol menovaný pomocným biskupom Ukrajinskej Pravoslávnej Cirkvi v USA s titulom – biskup Amissosu. V r. 1985 sa stal prvohierarchom Americkej Karpatoruskej Eparchie.

24. novembra 1997 bol Posvätnou Synodou Ekumenického Patriarchátu menovaný za metropolitu.

Vladyka Nikolaj sa pričínal o umocnenie používania anglického jazyka v bohoslužobnom živote, založil mnoho nových farností a budoval dobré vzťahy medzi pravoslávnyimi jurisdikciami. Nikdy nezabúdal na rodný kraj svojich rodičov, čo potvrdzoval aj svojou pomocou pri výstavbe nových chrámov na Slovensku.

Pohreb vladyku Nikolaja sa uskutočnil 18. marca 2011 v katedrále Christa Spasiteľa v Johnstown PA. Veriaci Michalovsko - košickej Pravoslávnej Eparchie, na čele so svojim arcibiskupom, vyjadrujú úprimnú sústrasť sesterskej cirkvi a modlia sa za pokoj duše zosnulého vladyku Nikolaja. VIČNAJA JEMU PAMJAŤ!

Započúvajte sa tiež do tak dobre nám známeho Ohlasiteľného slova sv. Jána Zlatoústeho, možno práve v tieto paschálne sviatky v ňom začujeme Boží hlas a zatúžime naň v paschálnej radosťi odpovedať.

Kto je zbožný a bohabojný, - hovorí sv. Ján Zlatoústý, - nech sa kochá touto blahou a jasnou slávnosťou. Kto je verný služobník, radujúc sa, nech vojde v radosť svojho Hospodina. Kto sa namáhal, postiac sa, nech prijme teraz denáre. Kto pracoval od prvej hodiny, nech dnes dostane spravodlivú mzdu. Kto prišiel po tretej hodine, nech s vdáčnosťou oslavuje. Kto stihol prísť po šiestej hodine, nech ani trochu nezúfa, lebo nič mu nebude ubraté. Kto sa zdržal do deviatej hodiny, nech bez rozpakov a strachu pristúpi. Kto stihol prísť až o jedenástej hodine, nech sa nebojí pre svoje otáľanie, lebo štedrý je tento Vládca, prijíma i posledného ako prvého; upokojuje toho, ktorý prišiel o jedenástej hodine rovnako, ako toho, ktorý pracuje od prvej hodiny. Aj posledného miluje, i k prvému je láskavý; jednomu dáva, i tamtoho obdaruje; i skutky prijíma, i úmysly víta; činnosti si váži, i návrhy chváli. A tak, všetci vojdite v radosť svojho Hospodina; i prví i druhí mzdu prijmite. Bohatí i chudobní spoločne jasajte; zdržanliví i nedbanliví ctite tento deň. Ktorí sa postili, i ktorí sa nepostili, vesel'te sa dnes. Stôl je plný, všetci sa nasýťte. Teľa je vykŕmené, nikto nech neodchádza hladný; všetci požívajte hostiny viery, všetci prijmite

Naša viera je silná, pokiaľ ju nič nespochybňuje. Vo chvíľach, keď je skúšaná utrpením, zármutkom alebo nejakým nešťastím, často padáme na duchu a pochybujeme o Božej láske, pričom premýšľame o tom, či vôbec má s nami niečo spoločné. V takých momentoch si môžeme spomenúť na iných ľudí, ženy, mužov alebo deti, ktorí stoja pred tvárou skúšky oveľa pevnejšie ako my.

V Evanjeliu sa môžeme dočítať o tom, ako Christos zázračne rozmnožil chlieb a nasýtil niekoľko tisíc ľudí. Dokázal to urobiť len z piatich chlebov a dvoch rýb. Kto by v tejto chvíli veril tomu, že sa z týchto piatich chlebov naje viac, ako päť tisíc ľudí?

Ani samotný apoštol tomu neverili, no urobili tak, ako im Christos prikázal. Nakoniec sa nielen, že všetci nasýtili, ale ešte nazbierali dvanásť košov plných zvyšných odrobín. Môžeme si položiť otázku, či by sme v tej chvíli mali aj my takú vieru a verili by sme Christovi, že takýmto zázračným spôsobom nasýti toľkých ľudí. Dnes by sa nad týmto podivuhodným zázrakom, len málo kto pozastavil. Dnes nikto nepotrebuje Svä-

bohatstvo blaha. Nikto nech nenarieka, že je úbožiak, lebo sa zjavilo spoločné kráľovstvo. Nikto nech neplače nad priestupkami, lebo z hrobu zažiarilo odpustenie. Nikto nech sa nebojí smrti, lebo vyslobodila nás Spasiteľova smrť. Zničil ju, hoci bol ňou objatý. Zostúpia do pekla, premohol ho. Zarmútilo sa, keď okúsilo z Jeho tela. Predvídajúc to, zvolal Izaiáš: Peklo, - hovorí, - sa zarmútilo, keď Teba tam dole stretlo. Zarmútilo sa, lebo sa stalo prázdny. Zarmútilo sa, lebo bolo potupené. Zarmútilo sa, lebo bolo usmrtené. Zarmútilo sa, lebo bolo zvrhnuté. Zarmútilo sa, lebo bolo spútané. Prijalo telo a pripadlo Bohu. Prijalo zem a stretlo sa s nebom. Prijalo, čo videlo, a upadlo do toho, čo nevidelo. Kde je, ó, smrť, osteň tvoja? Kde je, ó, smrť, tvoje víťazstvo? Z mŕtvych vstal Christos a ty si bolo zvrhnuté. Z mŕtvych vstal Christos a padli démoni. Z mŕtvych vstal Christos a radujú sa anjeli. Z mŕtvych vstal Christos a zavládol život. Z mŕtvych vstal Christos a ani jedného mŕtveho už niet v hrobe. Lebo Christos vstal z mŕtvych, stal sa prvotinou zosnulých. Jemu sláva a vláda na veky vekov. Amiň.

té Písmo, nepotrebuje Cirkev, nepotrebuje Christa. Veď aj načo, veď človek má dnes

VIERA

ma dosť peňazí, aby si to mohol kúpiť. Ale jednu vec si kúpiť nemôže. A tou vecou je viera. Tú človek musí získať, svojou vlastnou snahou, námahou, modlitbou, pôstom a skutočným kresťanským životom.

pokračovanie na str. 3.

pokračovanie zo str. 2.

Viera je predovšetkým záležitosťou srdca. Veriť znamená v prvom rade prijať Christovo Evanjelium. Otec Justín Popovič hovorí, že viera je zrieknutie sa seba a plné oddanie sa Bohu. Podstata skutočnej kresťanskej viery nielen v priznaní toho, že Boh existuje, ale v plnej oddanosti Bohu a plnení Jeho vôle v každej oblasti nášho duchovného i telesného života. Veď aj diabol verí a priznáva existenciu Boha, ale nevykonáva Jeho vôľu a tak každým svojím skutkom dokazuje, že je neverný Bohu a jeho viera mu nič neprináša. Tento fakt varuje kresťanov pred formálnou, neplodnou vierou. Žiaľ, takých veriacich je aj v dnešnej dobe veľmi mnoho.

Aj viera je dar, ktorý dáva Boh tým, ktorý Ho milujú a počúvajú Jeho prikázania. Tieto prikázania však človek nemôže vykonávať len nejakým mechanickým spôsobom, pretože to prikazuje Kristus, alebo Cirkev, ale mal by ich v prvom rade robiť s láskou a vierou. Nie preto, aby ho všetci vôkol seba videli, že to robí a chválili ho tak, aký je dobrý kresťan, ale preto, že z celého srdca miluje Boha.

Všetky svetské zamestnania, rozkoše, pocty a výhody, to všetko sú prázdne hračky, s ktorými prehrávajú večnú blaženosť dospelí ľudia. Prameň skutočného šťastia musí byť uložený v srdci človeka a tieto sväté a čisté vody daruje kresťanovi viera. Kto získal vieru, ten dostáva možnosť dotknúť sa skutočnej čistej modlitby, ktorá nie je ochudobňovaná žiadnymi starosťami o seba, žiadnymi nebezpečenstvami, žiadnymi túžbami a obrazmi, ktoré v nás vytvára zlý duch zloby. Svojou vierou v Boha sa Mu zbožný človek oddáva. Žije jednoducho a bezstarostne. Myslí a stará sa iba o jedno, aby sa stal vo všetkých prípadoch nástrojom Boha a uskutočňovateľom Jeho vôle.

Prebiehali kruté boje druhej svetovej vojny na frontoch, ale aj v tyle nepriateľa partizánskymi jednotkami. Keď sa zotmelo, dvaja partizáni boli veliteľom poslaní splniť náročnú a nebezpečnú úlohu. Pri plnení tejto úlohy boli nemeckou hliadkou chytení. Bol vydaný rozkaz strážiť ich a zároveň oznámenie, že ráno budú popravení. Partizáni už nemohli spať, iba mysleli na svoju smrť, v duchu sa lúčili so svojimi najmilšími a najdrahšími - rodičmi, súrodencami a príbuznými. Upadli do veľkého smútku a žiaľu. Nakoniec prišlo to strašné ráno. Dostali krompáče a lopaty a v sprievode silnej eskorty boli vedení do neďalekého lesa, kde si mali sami vykopávať jamy, do ktorých po zastrelení mali byť pochovaní. V tú noc pocítili rodičia jedného z partizánov zvláštny nepokoj a tiež nemohli spať. Cítili, že ich syn je v nebezpečenstve a celú noc sa modlili. Dokonca matka, keď zdriemla nad ránom, zjavil sa jej vo sne syn a bol veľmi smutný. Matka hneď vstala, vstal aj otec a obidvaja išli za duchovným otcom a prosili ho poslúžiť sv. liturgiu a moleben za záchranu a zdravie ich syna. Duchovný otec s nimi okamžite išiel do chrámu a po príprave začal slúžiť sv. liturgiu. Otec s matkou so slzami v očiach prosili dobrotivého Boha o záchranu ich syna. Sv. liturgia skončila, rodičia, ďakujúc Bohu, vrátili sa z chrámu domov, nie s pocitom strachu, ale už s pocitom zvláštnej istoty, že Boh pomohol, že zachránil ich syna, vrátili sa s pocitom pokoja a vďaka Bohu. Partizánov viedli na popravu. Ich situácia bola beznádejná, kráčali k svojmu popravisťu pod namierenými nemeckými samopalmi. Les, v ktorom mali byť zastrelení, bol už blízko a vedeli, že ich nikto nezachráni. Plná beznádej, strašné minúty, vedomie, že o chvíľu budú zastrelení ich desilo. Keď kráčali k lesu v zajatí týchto strašných myšlienok a od lesa boli vo vzdialenosti iba niekoľko metrov, zrazu sa objavilo lietadlo, spustilo paľbu, takže Nemci zo strachu padli na zem, chrániaci si svoje vlastné životy a partizáni tento okamih využili a bleskovo skočili do lesa a hustým porastom zmizli z dohľadu Nemcov. Radosť rodičov bola veľká, keď sa vrátil ich syn domov živý a zdravý. Keď im syn vyrozprával o ich situácii, ako boli vedení na popravu a ako boli zachránení, presne sa to zhodovalo s časom sv. liturgie v chráme a ich cestou na popravisťu.

Na tomto príklade môžeme vidieť silu viery, ktorú mali títo rodičia. Cítili, že sa ničो deje s ich synom, cítili, že jeho život je ohrozený. Obrátili sa s vierou k Bohu, prosiac Ho, aby ochránil ich syna, aj keď ani sami nevedeli, v akom ohrození sa ich syn ocitol. Tak aj my by sme sa mali s vierou obracať k Bohu s vierou. Mnoho krát si myslíme, že keď Boh nevyslyšal naše prosby, že je to možno preto, že sme Ho o to neprosili s vierou. Christos nám jasne hovorí: „proste a dostanete, klopte a bude vám otvorené“.

Mgr. Ján Pilko, PhD.

Americká Karpatoruská Eparchia povstala v r. 1938, kedy 37 rusínskych uniatských farností z protestu proti násilnej latinizácii obradu a nanútenému celibátu duchovenstva zo strany Vatikánu, požiadali Konštantínopolský Patriarchát o prijatie do Pravoslávnej Cirkvi (s podmienkou zachovania vlastnej tradície a zvykov). Bola to druhá veľká vlna návratu amerických Rusínov – uniatov, do Pravoslávia. Prvá vlna návratu prebehla koncom 19. stor. pod vedením sv. Alexeja Totha. Vtedy Pravoslávie prijalo okolo 20-tisíc veriacich v 17-ich farnostiach.

Americká Karpatoruská Eparchia má v súčasnosti okolo 10-tisíc veriacich a 81 farností v USA a Kanade. Má svoj vlastný Duchovný Seminár a mládežnícku organizáciu. V minulosti väčšinu veriacich tvorili Rusíni zo slovensko - poľsko - ukrajinského pohraničia, v súčasnosti je etnické zloženie farností rozmanitejšie.

Uganda – prvý monastier v subsaharskej Afrike

V Nedeľu Pravoslávia posvätil pápež a patriarcha Alexandrie a celej Afriky Teodor II., novootvorený monastier prepodobnej Márie Egypťskej v Mondo, ktorý je zároveň prvým pravoslávny monastierom v subsaharskej oblasti Afriky. V novom monastieri budú niešť svoj podvih zatiaľ tri mníšky.

Uganda bola prvým krajom tzv. Čiernej Afriky, kde Pravoslávna Cirkev začala svoju misiu. V r. 1919 došli štyria domorodci pod vplyvom štúdia Sv. Písma a histórie kresťanstva k presvedčeniu, že Pravoslávna Cirkev je jedinou pravou Christovou Cirkvou. Príčinili sa aj o zjednotenie s Pravoslávím nekanonickej Africkej Pravoslávnej Cirkvi. V r. 1946 Alexandrijský Patriarchát oficiálne uznal cirkevné spoločenstvá v Ugande., v r. 1959, v hlavnom meste Ugandy - v Kampali, bolo zriadené sídlo biskupa.

Celý ten čas počet veriacich narastal. V r. 1973 po prvý krát v novodobej histórii Cirkvi boli vysvätení traja čierni biskupi.

V súčasnosti má metropólia v Ugande okolo 100 farností a 1,2 mil. veriacich. Tiež spravuje mnohé základné školy, 13 stredných škôl, takisto sirotinec a duchovný seminár.

Pravoslávie v Krajine vychádzajúceho Slnka

V posledných týždňoch, po tom čo severovýchod Japonska zasiahlo ničivé zemetrasenie a následné vlny tsunami zdevastovali celé mesto Sendai so širokým okolím, ďalej hrozba nukleárnej katastrofy na ostrove Fukušima, urobili z Krajiny vychádzajúceho Slnka stredobod pozornosti celej planéty.

Prečo táto katastrofa, ktorá vyhasila tisíce ľudských životov? Prečo ju Boh dopustil? Možno by sa trebalo zastaviť, a dať si otázku, či sme k nej neprispeli sami... Živly sú jednoducho neskrotiteľné, ale aj v prípade Japonska vidíme nebezpečnú a riskantnú honbu za dobíjaním sveta, získavaním energie, ktorých možno ani toľko nepotrebujeme. Lenže aj takáto smutná udalosť má svoje klady, ktoré síce pomedzi slzy nešťastia ťažko vidieť, ale dokáže ľudí zastaviť zamyslieť sa nad ničotnosťou pominuteľných vecí a upriamiť pozornosť na Boha, večnosť a hodnoty duchovného života.

V týchto dňoch, kedy Japonsko, žijúce životnou filozofiou - byť dokonalým a napredovať, postihlo nešťastie a súženie v každej oblasti života, mnohí Japonci neraz aj neveriaci nachádzajú duchovnú útechu v chrámoch Pravoslávnej Cirkvi.

Preto nasledujúcich pár riadkov posvätime poodhalenie obrazu Pravoslávia v krajine vychádzajúceho Slnka, v Japonsku.

Začiatky kresťanstva na Slovensku

Pravoslávna Cirkev na Slovensku je pokračovateľkou sv. apoštolov, kresťanských misionárov a svoje základy má aj v apoštolskej misii sv. apoštolov Andreja prvozvaného, patróna konštantínopolskej Cirkvi a Slovanov a sv. apoštola Pavla. V plnosti zachováva apoštolskú vieru, dogmy a tradíciu, ktoré na naše územie priniesli sv. bratia Cyril a Metod.

Kresťanstvo na územie Slovenska prichádzalo už v dobách apoštolských, ak berieme do úvahy, že Slovensko sa nachádza v blízkosti miest kde chodil a zvestoval slovo Božie sv. apoštol Andrej, ktorý podľa tradície bol až v Kyjeve a Novgorode.

Medzi veriacimi mukačevskej eparchie sa zachovala tradícia, že sv. apoštol Andrej je osvietiteľom Slovanov. Sv. apoštol Andrej bol aj v Poľsku, na Morave a Slovensku, kde

ustanovil biskupa pre Slovensko, Juhosláviu, Macedóniu a Albánsko (Spišak, P.: Svätý Metod arcibiskup m o r a v s k ý a p a n ó n s k ý , učiteľ Slovienský, Spišská Nová Ves 1936).

Poľská história píše, že sv. apoštol Andrej išiel cez Poľsko a Slovensko, splavoval sa dolu Váhom (Archimandrita Cyril: Počátky kresťanství v Československu, Hrubá Vrbka 1992). Dodnes sa tu zachovala úcta k sv. apoštolovi Andrejovi, ktorá bola posilňovaná aj neskôr z Konštantínopola a z Kyjevskej Rusi. Dnes o tom svedčí obľúbenosť mena Andrej, ktoré dávali chlapcom pri krste, ako aj patrocínia chrámov na základe úcty k apoštolovi, ktoré tu v minulosti budovali východní misionári.

Dodnes sú na Slovensku desiatky chrámov a kaplniek zasvätených tomuto svätcovi z 13. a 14. stor., aj keď už dnes nepatria Pravoslávnej Cirkvi, keďže v priebehu dejín boli zabraté. Existujú aj iné svedectva úcty k sv. apoštolovi Andrejovi. Dodnes sa zachovali pravoslávne andrejevské kríže na fasádach rodinných domoch po celom východnom Slovensku. Sv. apoštol Andrej bol vôbec prvým učiteľom Slovanov.

Dnes nemožno vylúčiť, že tu kresťanstvo prenikalo z gréckeho mesta Sirmium, ktorého vznik sa kladie do apoštolských čias. Toto biskupstvo trvalo do r. 582, kedy bolo Avarmi zničené a preložené do Ochridu. Čiže kresťanstvo na naše územie prenikalo už v poapoštolskej dobe vplyvom sv. apoštola Andreja a sv. apoštola Pavla a ich žiakov.

V Panónii bolo sedem biskupstiev. (Décsy, A.: História 1797). Aj sv. apoštol

Pavol, ktorý kázal v Ilýrii, kde žili Slovania, je tým aj slovanskému jazyku učiteľom (S. Tomaševskij, Istorija 1932).

V Panónii (dnešné Maďarsko) bol sv. apoštol Andronik, jeden zo 70-ich žiakov sv. apoštola Pavla (Letopisec Nestor pod 898 rokom; Žitija Svjatych, Moskva, 1777, Mesiac maj), aj sv. apoštol Bartolomej, sv. apoštol Tadeáš, apoštol Karp zo 70-ich apoštolov. U poľského historika M. Mechowita sa hovorí, že našim predkom - Slovanom, kázali sv. apoštol Tadeáš i sv. apoštol Bartolomej (Chron. Rerun Polonorum, I. 2). Sv. apoštol Karp roznášal listy sv. apoštola Pavla a je pravdepodobné, že bol aj v oblasti Karpát (Archimandrit Vasilij Pronin: Istorija Pravoslávnoj Cerkvi na Zakarpati, Svjato-Nikolajevskij Mukačevskij monastyr 2005). Že sv. apoštol Pavel pôsobil medzi

Michalovská rotunda odkrytá v r. 1977.
Jej počiatky sa datujú do 9. - 12. stor.

Slovanmi svedčí aj Sv. Písmo: „Tak som všetko naokolo od Jeruzalemu až po Ilýriu naplnil Christovým evanjeliom“ (Rm 15, 19).

„Demas ma opustil, lebo miluje tento svet a odišiel do Solúna, Krescens do Galácie, Títus do Dalmácie. Jediný Lukáš je so mnou.

Vezmi Marka a prived ho so sebou, lebo je mi užitočný v službe. Tychika som poslal do Efezu. Keď prídeš, prines plášť, čo som si nechal v Troade u Karpa, aj knihy a najmä pergameny“ (2 Tim 4, 10 – 13).

Takisto tu pôsobili aj misie vďaka mníchom z Egypta, ktorí šírili Evanjelium v Nemecku, Francúzsku a Irsku.

Metropolit Kryštof (Pulec) vo svojej knihe Orientálni pravoslávne cirkve, o írskotskej misii u nás píše: „Egyptské mníšstvo nemalo len introvertný asketický program. K veľkým ideálom mníšskeho života patrilo taktiež povolanie k misii, výst' zo svojho osobného pohodlia a ísť hlásať Christa do neznáma, kde na každom kroku môže číhať nebezpečie a každý takýto „rozsievač Božieho slova“ musí byť pripravený obetovať i vlastný život...“

Milo prekvapí skutočnosť, že koptskí mníši penikali s rímskymi légiami i na územie dnešnej Francie, Švajčiarska a Veľkej Británie. Napr. v Marseille bol objavený sarkofág so znakmi koptského umenia. Vo Švajčiarsku sa zachovala správa o koptskom legionárovi sv. Mauríciovi, umučenom za imperátora Maximiána (Zv. Herculius; 286-305). Traja ďalší mučeníci tejto doby sú v znaku mesta Zürich.

pokračovanie zo str. 4.

Koptskí mnísi konali misie aj v Írsku. Svedčia o tom nálezy nádob na vodu s vyobrazením sv. Manasa. Nádobky zrejme pochádzajú z veľkého monastiera na juhozápade od Alexandrie. Mníšske pravidlá i misijný program írskych mníšskych komunit mali za vzor koptskú tradíciu sv. Pachómia. „Nový Egypt“ v Írsku zrodil tzv. íroškotskú misiu, ktorá sa taktiež podieľala na pokresťaní našich predkov“ (Kryštof, arcibiskup: Orientálne pravoslávne cirkve, Prešov, 2004).

Vplyv na Slovensko mali aj misionári

- mnísi anachoreti, ktorí sem prišli v 6. stor. z byzantských provincií Sýrie a Palestíny, ako sa to konštatuje vo verzii Al-Bakrího al Mosúdi. Tieto stopy sýrsko-palestínskej misie sú známe aj z oblasti poľsko - uhorskej, o čom svedčí používanie sýrsko - palestínskej reguly opáta Zosima v pôstnom čase na území Slovenska, o čom sa dozvedáme z Legendy o Svoradovi a Benediktovi (Ratkoš, P.: O počiatkoch Slovanských dejín, Bratislava 1965), kde okolo r. 1000 pustovník Svorad žil práve podľa tejto reguly.

Prot. ThDr. Štefan Horkaj

PRAVOSLÁVIE - KRÍŽ

Pravoslávna Cirkev s veľkou úctou uctieva kríž. Pretože cez kríž k nám prišlo spasenie. Z potupného spôsobu popravy a smrti v rímskom impériu sa pretransformoval na symbol víťazstva a oslavy. Na túto realitu ukazujú tak významní otcovia Cirkvi, akými nesporne boli sv. Ján Zlatoústý, sv. Vasil' Veľký, sv. Ján z Damasku i sv. Gregor Palama.

Nový Zákon plynie v znamení kríža, nakoľko Christos absolvoval cestu utrpenia a potupy.

Christos prejavil Svoju spasiteľnú silu práve na kríži. Kríž je symbolom víťazstva nad smrťou a zlom, pretože Spravodlivý bol ukrižovaný nespravodlivo.

Kríž je prejavom kenózy (poníženia). Syn Boží sa ponížil až do samej smrti, aby nás povýšil, píše sv. Gregor Teológ. Vďaka krížu má človek svetlú perspektívu v Božom Kráľovstve.

Ani si niekedy dostatočne neuvedomujeme, ale Cirkev všetko koná v znamení kríža. Každú osobnú i liturgickú modlitbu začíname znamením kríža.

Matka - kresťanka, keď privedie na svet potomka, prvé, čo urobí, ho požehná znamením kríža a v tomto znamení plynie ďalej celý jeho život. Aj do Cirkvi je človek prijímaný znamením kríža. Kňaz vykonáva sv. tajinu krstu v mene Svätej Trojice a celý úkon vyznieva v znamení kríža. Kresťan, keď zomrie, jeho telo je ukladané do hrobu, ktorý je „pečatáný“ znamením kríža, až do druhého slávneho príchodu Christa, do druhého parúzie.

Cirkev, keď žehná, tento úkon koná v znamení kríža a cez kríž tak Cirkev udeľuje novú, pôvodnú kvalitu starým veciam.

Najhlavnejšie liturgické momenty plynú v znamení kríža a je iba na škodu, že aj vtedy, keď máme možnosť získať požehnanie od svojho kňaza na farnosti, ne-

prosíme oň. Neuvedomujeme si, že aj nás hriešnikov Cirkev požehnáva a obnovuje cez kríž, cez požehnanie kňaza alebo biskupa sa máme možnosť meniť na nového človeka, na človeka kvalitatívne hodnotnejšieho. Cirkev je silná vďaka krížu, nakoľko kríž vníma v kontinuite s udalosťou Christovho zmŕtvychvstania. O takomto chápaní kríža nám svedčia bohoslužobné a liturgické texty. Uvedieme konkrétny text oslavy kríža, ktorý je známy väčšine z nás: „Krestu Tvojemu poklaňajemsa vладыko, i svjatoje voskresenjeje tvoje slavim“. Môžeme povedať aj tak, že samotný kríž bez zmŕtvychvstania by nemal zmysel. Kríž má spasiteľný význam práve preto, že po ňom nasledovala udalosť zmŕtvychvstania Christa.

V súvislosti s utrpením a krížom je potrebné uviesť, že kresťanstvo a kríž sú bytostne spojené. Kresťanstvo má vo svojom vienu utrpenie a kríž. Tak, ako Christovo spasiteľné dielo je nemysliteľné bez kríža, tento princíp platí aj pre kresťanstvo. Preto by mal byť každý kresťan pripravený niesť kríž a podstúpiť utrpenie.

Významný srbský teológ, vладыka Atanazije (Jevtič), povedal: „Nie každý kríž je spasiteľný“. Teda, aký je spasiteľný kríž? Spasiteľný kríž je ten, ktorý sme ochotní niesť za Christa a svoju vieru. Christov život je prezentáciou toho, že najprv musíme podstúpiť utrpenie a kríž, najprv teda musíme prejsť „Golgotou“, aby mohlo nasledovať vzkriesenie, oslava.

Silne veriaci kresťania sa nikdy nebáli utrpenia a kríža, preto máme toľko mučeníkov, ktorí za vieru v Christa neváhali položiť svoj život. „Martyrium“ – mučeníctvo je najvyšším prejavom kresťanskej viery. Preto sa upevňujeme vo viere v Christa a trojediného Boha.

Prof. ThDr. Imrich Belejanič, PhD.

Kresťanstvo do Japonska prišlo v 16. stor., zvlášť katolícke misie sa rýchlo šírili po celom území. Následne sa Japonsko na 300 rokov uzavrelo pred cudzincami a akýmkoľvek vonkajším vplyvom, čo trvalo do 60. rokov 19. stor. kedy sa obnovili diplomatické návštevy a tým aj príchod rôznych misionárov do Japonska. Práve v tejto dobe tu prichádza mladý kňaz, budúci svätý biskup Nikolaj, japonský. S jeho príchodom sa začínajú písať dejiny japonského Pravoslávia.

V tom čase Japonci nevideli žiaden rozdiel medzi jednotlivými kresťanskými konfesiami – protestantizmus, katolicizmus, Pravoslávie, to všetko bolo pre nich rovnaké. Vplyv konfesií sa skôr delil zemepisne, podľa oblasti, kde začali kazatelia pôsobiť. Preto sa Pravoslávie rozšírilo hlavne v severnej časti ostrova.

Kazatelia rôznych cirkví samozrejme kázali odlišné učenie, no hlavným problémom pre všetkých bolo vysvetliť obyčajným Japoncom, kto je to Boh. Do dnešnej doby je to zložitý problém, keďže už samotný pojem „Jediný Boh“ sa v tradičnej japonskej kultúre vôbec nevyskytoval. Preto najdôležitejšou úlohou kresťanskej misie v Japonsku bolo preložiť Bibliu do japončiny.

Co je zaujímavé, ako prví Pravoslávie začali prijímať samuraji.

V značnej miere tomu napomohla politická atmosféra, kedy pri zmene vládnutej dynastie, samuraji, ako predstavitelia starého Japonska boli vytlačení na okraj spoločnosti. Boli to vzdelaní ľudia so samurajským spôsobom myslenia, pripravení žiť a obetovať sa pre nejakú ideu.

Zmenou systému stratili svoj status – všetky princípy a ideály pre ktoré žili. Túžili zasvätiť svoj život niečomu, ale nemali žiadne pevné učenie, žiadnu ideu, ktorej by sa mohli držať. Božia prozreteľnosť im do cesty priviedla sv. Nikolaja.

Práve samuraji boli prví Japonci, ktorí vypočuli jeho kázanie o Christovi, a jeho slová padli na úrodnú pôdu.

pokračovanie zo str. 5.

Fakt, že medzi prvými pravoslávnyimi v Japonsku bolo mnoho samurajov značne napomohol k rozšíreniu Pravoslávia.

Všetci sa vzájomne poznali, boli priatelia a kódex vernosti a priateľstva bol pre samurajov nadovšetko. O novej viere sa tak dozvedali rýchlo a čo je podstatné od priateľov, ktorým dôverovali. Takto sa Pravoslávie dostávalo do rodín prvých neofitov.

Problém však ostával a ostáva až do teraz, vysvetliť v pohanskej spoločnosti, založenej na dosť formálnom chápaní rôznych foriem budhizmu, Trojediného Boha a Christa Bohočloveka, ktorý Svojím utrpením a zmrtvýchvstaním premohol smrť.

Ďalším výrazným problémom je, že

Otec Pavol Savabe Takuma, samuraj, ktorý vďaka misii sv. Nikolaja prijal Pravoslávie a stal sa jedným z prvých pravoslávnych kňazov Japonska

kresťanstvo je prijímané ako kultúrny fenomén a kresťanské učenie je prijímané z časti. Kým stredobodom kresťanskej duchovnosti je zjednotenie sa s Bohom, v tradičnej japonskej kultúre rovnaké miesto patrí úcte zosnulých predkov, preto pravoslávne bohoslužby za zosnulých boli veľmi rýchlo prijaté, čo zas nemožno povedať o prijímaní Eucharistie.

Problém nie je ani tak vo veriacich, ako skôr v nedostatku duchovných, ktorí by sa mohli plne venovať katechéze o podstate kresťanského, pravoslávneho učenia.

V určitom zmysle pripomína súčasná japonská situácia ranno kresťanskú dobu, a to neplatí len pre Japonsko. Bolo ťažké byť kresťanom v starovekom Ríme, tak ako ťažko bolo kázať o Christovi v Grécku. Aj tu sa ohlasuje Evanjelium medzi pohanmi, ktorým je pravoslávna viera cudzia. V Japonsku sú verejné šintoistické a budhistické oslavy Macuri súčasťou nielen náboženského ale aj spoločenského života.

CSOŠ SV. CYRILA A METODA V MICHALOVCIACH UČENIE HROU

V rámci vyučovacieho predmetu aplikovaná ekonómia sme dostali my - žiaci SOŠ sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach unikátnu príležitosť vyskúšať si podnikanie na vlastnej koži, a tak sme si založili študentskú spoločnosť MALY BUF /simulácia akciovej spoločnosti/.

Naša študentská spoločnosť má za sebou päť mesiacov tvrdej práce, či už po stránke prevádzkovania - predaja alebo výrobnjej sféry.

V rámci tohto predmetu sme sa zapojili do súťaže „Veľtrh študentských spoločností“, ktorý zorganizovala vzdelávacia nezisková organizácia Junior Achievement Slovensko. Tento rok sa veľtrh uskutočnil v obchodnom centre Optima v Košiciach pod záštitou primátora mesta Košice Richarda Rašího. Veľtrhu sa zúčastní 235 stredoškolských študentov zo 47 stredných škôl rôzneho typu a zamerania z celého Slovenska. Každá študentská spoločnosť mala jedinečnú možnosť prezentovať výsledky svojej niekoľkomesačnej práce, doterajšiu podnikateľskú činnosť, výrobky, prístupy k riadeniu firmy, zvolené marketingové stratégie aj finančné hospodárenie. Táto súťaž bola zároveň i simuláciou väčšieho trhového priestoru, kde sme sa okrem vlastných obchodných partnerov a konkurentov stretli aj s nezávislou odbornou porotou a verejnosťou. Našu spoločnosť reprezentoval päťčlenný manažérsky tím. Súťažilo sa vo viacerých kategóriách. Pre nás bola najzaujímavejšia súťaž „Prezentácia študentskej spoločnosti na pódium“. Prezentovali sme pletené

výrobky z odpadového papiera v krásnych zemplínskych krojoch, ktoré sa veľmi páčili. Mali sme obavy z vystúpenia pred toľkými ľuďmi, ale zvládli sme to, aj keď sme nevyhrali, pre nás to bol nezapudnutelný zážitok a skúsenosť.

Pri prevádzke spoločnosti nie je vždy všetko ľahké, ale ani v živote nie je nič bez problémov, starostí. A tak čím viac prekážok máme, tým viac sa učíme. Určite sme urobili aj nejaké chyby, ale kto je neomylný, veď každý človek robí chyby. Len na svojich chybách sa učíme prekonávať prekážky. A práve praktická skúsenosť s podnikaním nám umožnila uvedomiť si, že úspešnosť a efektívnosť podnikania spoločnosti nezávisí iba od jedného z jej členov.

Veľmi kladne hodnotíme spoluprácu s našou pani učiteľkou aplikovanej ekonómie Ing. Jozefínou Javorskou a dobrovoľnou konzultantkou Ing. M. Čizmarikovou.

Ešte nás čaká záverečné valné zhromaždenie našej spoločnosti, kde činnosť zhodnotíme a ukončíme. Záverečným testom z predmetu aplikovaná ekonómia, ak v ňom uspějeme, získame certifikát.

Tento predmet hodnotíme veľmi kladne a každému odporúčame vyskúšať si takýto program, ktorý sme my, študenti aplikovanej ekonómie, absolvovali.

Anna Tomková
viceprezidentka
spoločnosti MALY BUF

Správa z Ústredia eparchie

V priestoroch ústredia Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie v Michalovciach na svojom riadnom zasadnutí rokovala Eparchiálna rada.

V programe rokovania boli body týkajúce sa života eparchie, práce s mládežou a finančného zabezpečenia eparchiou zriadených fondov.

Na úvod zasadnutia vладыka Juraj predniesol správu o stave eparchie za r. 2010. Po diskusii ju členovia ER jednomyseľne prijali. Následne vладыka Juraj prítomných informoval o vyhlídkach aktivít na r. 2011. Prioritou je práca s mládežou, vyhlásenia roku „Pravoslávnej rodiny“ a s tým spojené aktivity, a tiež dostavba katedrály v Košiciach. Na vybavenie nového chrámu v Košiciach sa vладыkovi podarilo od metropolitu Athanasia z Limosolu (Cyprus) zabezpečiť 30.000 EUR.

Členovia ER zvolili za riadneho člena sekcie Podporného fondu d.o. V. Schirtu. Zároveň bolo prijaté uznesenie týkajúce sa splácania podlžností jednotlivých farností do Podporného fondu. Bol prijatý plán revízií na farnostiach na r. 2011. ER sa zaoberala aj zabezpečením finančného krytia práce mládeže. Bol zriadený mládežnícky fond, ktorý sa bude tvoriť z dvoch zbierok vyhlásených na farnostiach našej eparchie ku sviatku Stritenija Isusa Christa so Simeonom (2. február) a ku sviatku Uvedenia Presvätej Bohorodičky do chrámu (21.november).

-Ústredie MKPE v Michalovciach

Hlava Autonómnej Japonskej Pravoslávnej Cirkvi, metropolita Daniel (zlava) s metropolitom Ilarijonom (Ruská Pravoslávna Cirkev) a biskupom sendajským Serafimom, pri príležitosti 40. výročia autonómie

Redakcia PRAMEŇ vyslovuje srdečne pod'akovanie za finančný dar na náš eprachiálny mesačník PRAMEŇ

bratovi Ladislavovi Bojčíkovi z Ladomírovej, v sume 100 EUR.

Nech Hospodin Boh mnohonásobne vynahradí Svojím požehnaním.

Nadišiel sviatok Paschy – radostný deň Christovho vzkriesenia a príčina všetkej

radosti, deň, ktorý k nám prichádza len raz v roku. Avšak k tým, ktorí sa ponorili

ukázala zdokonalené týmto úsilím a všetkých veriacich pozvala k utišeniu a vd'akyzvdaniu...

Spoločne sa teraz zamyslime a pokúsme sa prísť na to, v čom presne spočíva tajomstvo Christovho vzkriesenia, ku ktorému dochádza i v našom vnútri, pokiaľ po tom sami túžime; premýšľajme, ako v nás Christos býva pochovaný ako v hrobe, ako sa zjednocuje s našimi dušami a ako v nás býva vzkriesený a spolu so Sebou aj nás kriesi k životu.

Po tom, keď bol Christos, náš Boh, ukrižovaný a na kríž pribil hriechy celého sveta, zomrel, zostúpil do podsvetia, v sláve z podsvetia vyšiel a vstúpil do Svojho prečistého Tela – čiže bol vzkriesený z mŕtvych a nakoniec s veľkou mocou a slávou vystúpil na nebesia.

Takisto aj my: keď sa vzdialujeme toľmu svetu a jeho márnosti, vyznávame utrpenie Hospodina Isusa Christa, zostupujeme do hrobu nášho vlastného pokánia a zmierenia – vtedy On sám zostupuje z nebies, vstupuje do nášho tela ako do hrobu, zjednocuje sa s našou dušou a kriesi ju

Sv. Simeon Nový Teológ - Tajomstvo Vzkriesenia

do tajomstva vzkriesenia, prichádza každý deň, dokonca neustále.

Prišla Pascha a naplnila naše srdce nesmiernou radosťou a neopísateľnou útechou – veď nielenže ukončila námahu bohumilého pôstu, ale predovšetkým naše duše

zo smrti spôsobenej našimi hriechmi. On sám duši daruje blahodať, aby sme uzreli slávu Jeho tajomného vzkriesenia. A tak sa Christovo vzkriesenie stáva zároveň i našim vzkriesením.

Christos vstal z mŕtvych, vstaňme s Ním aj my!

To, čo je záležitosťou celej spoločnosti, je pre Japoncov prvoradé.

Aké komplikované je v takýchto podmienkach kresťanovi vydeliť sa zo spoločenskej masy? (s podobnou situáciou sa stretávajú pravoslávni veriaci aj u nás s juliánskym kalendárom a východnou paschaliou - pozn. prekl.). Stať sa „bielou vranou“ znamená podpísať si rozsudok. Už len dieťa v škole sa nemôže nezúčastniť Macuri, pretože by sa stalo objektom výsmechu a odstrkovania zo strany rovesníkov.

Súčasná spoločnosť nikoho za vieru neháďže levom, ale je o to ťažšie, keď nikto neprenasleduje, nebráni chodiť do chrámu, svedčiť o Christovi v každodennom živote - a tak jediným spôsobom svedectva ostáva vyznávačstvo vernosti viere a láska., nie romantické vzplanutie citov, ale každodenná nezištná láska, a to potvrdí každý, nie je nič ľahké.

Japonská Autonómna Pravoslávna Cirkev patrí do jurisdikcie Moskovského patriarchátu a v súčasnosti má okolo 36 tisíc veriacich. Na jej čele stojí Blaženejší Daniel (Nuširo), metropolita tokijský a celého Japonska.

Z internet. zdrojov pripravil jerej Dušan N. Tomko

Hospodi Isuse Christe, syne Božij pomiluj mja hrišnahto!

Tieto slová zneli na stretnutí pravoslávnej mládeže od 3. - 6. marca 2011 v Choňkovciach. Všetci prišli s nádejou, že nám spoločne strávené dni pomôžu k lepšej príprave k paschálnemu pôstu. Naši duchovní si pre nás pripravili nové hry, besedy, prednášky a aktivity a my sme ich netrpezlivo očakávali. Prvou

dediny). Vladyka Juraj nám rozprával o jeho živote a zázrakoch, ktoré vykonal. Na konci zaujímavej besedy sme sa všetci s láskou a úctou poklonili svätým ostatkom a prosili vladyku Juraja o jeho archijerejské požehnanie. Ďalšou témou besedy bola Svätá hora Athos. My

zaujímavých hier a tak sa nikto z nás počas stretnutia nenudil. Hrali sme futbal, šipky, kulečník, hru Slovensko i vytvorenú hru „Aktivity“, ktorá prešla premenou na duchovné pravoslávne úlohy zahrnuté v hre. Večer, po modlitbách, sme si ešte pred spaním pozreli pekné filmy o Ester a Alexandrovi Nevskom.

Radosť a smiech vystriedal smútok pri myšlienke, že sa to čoskoro končí. Lúčili sme sa nedeľnou bohoslužbou, na

ktorej sme prosili Hospodina Boha, aby

MLÁDEŽNÍCKE STRETNUTIE V CHOŇKOVCIACH

besedou nás previedol otec Senič, ktorý

nám vysvetlil dôležitosť dodržiavania pôstu a prijímania eucharistie na ceste k spásu. Večer sme mali o to väčšiu radosť, lebo nás navštívil vladyka Juraj, ktorý nám priniesol sväté ostatky svätého Arsenija Kappadóckeho (krstiteľ starca Pajsija Svätohorského., pochádzali z tej istej

- mladí, sme si túto tému vyprosili svojimi otázkami. Otec Bzik mal pripravenú prezentáciu plnú obrázkov a videí o tejto „Záhrade Bohorodičky“. Zaujalo nás miesto a život monachov, kde žijú v tichu a modlitbe na skalnatých vrchoch svätej hory Athos. V tichu sme počúvali jeho slová, ktoré rozprávali o monastieroch, o ich vzniku, ale aj o súčasnosti a zložitosti života na tomto mieste. Nepostrádateľnou súčasťou každého výletu je smiech a radosť. Tešili sme sa, keď nám naši otcovia duchovní priniesli všetko, čo sme potrebovali na výrobu ikon a tak sme mali možnosť si to aj vyskúšať. Bolo to strúhanie, maľovanie, lepenie, modelovanie, skladanie mozaiky a veľká radosť pri tejto výrobe. Manuálnu prácu vystriedala krátka beseda o sv. Pasche.

V cirkevnom dome, kde sme boli ubytovaní, bolo veľa

nám požehnal ďalšie veselé a vydarené stretnutia, na ktoré sa už dnes tešíme. Chutným obedom, ktorý nám pripravili naše veselé matušky sme sa rozlúčili s krásnymi spomienkami na prázdninové dni v Choňkovciach.

mládežníčka Majka

